

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ**

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

**Матеріали
XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

26 березня 2020 року

УДК 351.74
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демокра-
Р68 тичної правової держави: матеріали XII міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 26 березня 2020 р. Одеса: ОДУВС,
2020. 268 с.
УДК 351.74

*Кулик Л. М.,
к. ю. н., доцент, доцент кафедри кримінального права та кримінології
факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування ОДУВС
Шульгіна М. А.,
курсант 308-го навчального взводу ФПФОДР ОДУВС*

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВЧИНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ

Взаємне існування людей в суспільстві, їх спілкування та буденність – все це повинно бути побудовано на певних морально-етичних принципах та нормах співжиття. Моральні принципи – це найголовніші елементи уявлення про загальну поведінку людини, на ґрунті яких базуються основні, найголовніші моральні норми. Крім цього, моральні принципи є основними засобами регулювання й нормування поведінки людини, що дає підстави говорити про них як про певну єдність, тобто морально-етичну базу цієї інституції. Деякі норми моралі з плином часу закріпилися в формі законів і передбачають певну відповідальність та наслідки за їх порушення.

Сучасне українське кримінальне законодавство визначає коло злочинів проти моральності, які відображені в статтях 297-304 КК України. Серед таких злочинів: наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого; незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини; знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду; жорстоке поводження з тваринами; ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію; ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів; створення або утримання місць розпусти і звідництво; сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією; втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. [1]

Відповідно до статті 1 Конвенції «Про права дитини» дитиною є кожна людська істота до досягнення нею 18-річного віку, якщо за законом, що застосовується до цієї особи, вона не досягне повноліття раніше. [2] Український Кримінальний процесуальний кодекс дає більш детальне тлумачення поняття неповнолітньої особи: неповнолітня особа – це малолітня особа, а також дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років; малолітня особа – це дитина до досягнення нею чотирнадцяти років [3].

Моральне формування особи триває до досягнення нею повноліття, в цей час формується особистість, життєві принципи та погляди. Різні соціальні умови впливають на характер формування особи. Тому детермінанти злочинності неповнолітньої особи треба шукати саме серед цих аспектів.

Детермінанти злочинності неповнолітніх слід поділити на 3 групи:

1. Фактори, які підштовхують неповнолітнього до обрання кримінального шляху – антисуспільна спрямованість конкретної особистості.

До цих факторів відносяться:

-негативний вплив родини (незабезпечення мінімальних потреб дитини, бездоглядність, пияцтво або наркоманія батьків, грубість або насильство з боку батьків);

-негативний вплив найближчого оточення, в тому числі втягнення у неформальні групи або анти суспільну діяльність;

-негативні фактори державного масштабу (погіршення економіки та загальна соціальна криза, збройний конфлікт на Сході країни, відсутність достатньої кількості фінансово доступних установ молодіжного дозвілля, розповсюдження через ЗМІ культу насилля, жорстокості, наркотиків, проституції, кримінальної субкультури) [4, с.227-229].

2. Сприятливі умови для скоєння злочину – група, яка вступає в дію після впливу факторів злочинної діяльності. Це можуть бути недоліки організаційного характеру, які допомагають особам з вже сформованою анти суспільною орієнтацією «технічно» здійснити злочинні наміри, або конкретні життєві ситуації, які у взаємодії з внутрішніми якостями особистості сприяли вчиненню злочину.

3. Поведінка жертв злочинності – дуже часто вона може бути делінквентною, тобто соціально неприйнятною поведінкою, котра включає у себе типи відхилень від норми: асоціальність та анти соціальність. Делінквентна поведінка може бути не лише асоціальною, а й протиправною поведінкою людини, що проявляється у вчинках (діях або бездіяльності), що завдають шкоди як окремим людям, так і суспільству в цілому.

Що ж стосується злочинів проти моральності, в цьому випадку основними факторами, що впливають на їх вчинення неповнолітніми, є вплив сім'ї та невисокий рівень громадянської культури і правової свідомості.

На жаль, мало хто з молоді замислюється над тим, що діюче в Україні право – закон, указ, повноваження, обов'язок, заборона – не може жити і діяти без масової правосвідомості. Відповідно до статистичних даних 3% усіх злочинів проти моральності були скоєні неповнолітніми. Але більш цікавим результатом статистичного дослідження є те, що 70% осіб, які скоїли злочин проти моральності не мали сімей [5, с.88-93]. Цей факт виявлений у процесі дослідження ще раз підтверджує, що в процесі формування особистості неповнолітнього як правопорушника найбільш значну роль відіграє родина.

Під час вивчення питання становлення особистості неповнолітньої людини, ми розглядали значний вплив родини, але треба зауважити, що особа до 18 років значну кількість часу проводить у навчальних закладах. На нашу думку, більшість сучасних навчальних закладів приділяє дуже мало уваги вихованню особистості дітей. У цьому аспекті слід згадати сучасну поширену проблему серед школярів і підлітків – боулінг, який набув значного поширення і має досить небезпечні форми прояву.

Вважаємо, що якщо приділяти більше уваги саме вихованню в школах: проводити уроки етики та толерантності, виховувати у школярів гуманність та любов до оточуючого світу, проводити уроки правознавства не лише для старшої коли, а й для молодших та середніх класів, тоді підвищиться рівень моральної свідомості, правової свідомості та громадської культури.

Дитина з неблагополучної родини, яка увесь день належно спілкувалась з оточуючими у навчальному закладі, прийде додому і, можливо, не захоче піддаватися негативному впливу з боку батьків, або цей вплив буде значно меншим. У цьому аспекті постає ще одна сучасна проблема – відвідування школи дітьми з неблагополучних сімей.

Таким чином, зробимо висновок, що під час формування особистості неповнолітньої особи, вона піддається впливу багатьох факторів, визначними з яких є: родина, оточення, суспільство та навколишнє середовище як стан держави та оточення взагалі. На злочини проти моральності неповнолітніх осіб підштовхує їх низький рівень культури та правосвідомості, необізнаність у праві та занедбані моральні цінності. Для значного зниження злочинів проти моральності серед неповнолітніх треба підвищити їх суспільні та особистісні навички комунікації, приділити більше уваги етичному вихованню та дисципліні.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України - електронний ресурс з режимом доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Конвенція про права дитини від 0 листопада 1989 р. електронний ресурс з режимом доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України - електронний ресурс з режимом доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Кримінологія: підручник/ А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. - 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. 416 с.
5. Кулик С.Г. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинам проти моральності: дис... к.ю.н. :12.00.08 / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2016. С. 88-93.

Бєну І. В.	
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ДИТИНСТВА В УКРАЇНІ.....	214
Болтянська А. В., Плужник О. І.	
ДЕТЕРМІНАНТИ КІБЕЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....	215
Витяганець О. І.	
ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО.....	216
Воронцов А. В.	
ЗЛОЧИННІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ: ОСНОВНІ ШЛЯХИ ТА ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ.....	218
Говорова Г. В.	
ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЕКОЛОГІЇ.....	220
Грищенко О. А.	
ДЕЯКІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНОЇ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ ТА ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В ІНСТИТУТАХ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	221
Даніч М. А., Плужник О. І.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОЛИВОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ, ЯКИЙ МАЄ СЕКСУАЛЬНІ ВІДХИЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ.....	222
Калаянова О. Д.	
ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ НАУКОВИХ ЗНАНЬ У ФОРМУВАННІ БЛОКУ ДОКАЗОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ХОДІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ..	223
Ковальова О., Усата Г.	
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ СУДОВО-БАЛІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	225
Козловський В. Г.	
ОПРЕДЕЛЕНИЕ КРИТЕРИЕВ РАЗГРАНИЧЕНИЯ НАХОДКИ ОТ КРАЖИ И ПРИСВОЕНИЯ НАЙДЕННОЙ ВЕЩИ.....	227
Конопельський В. Я.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ВІД ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	229
Кулик Л. М., Ребрик О. О.	
КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ, ЯКИЙ ВЧИНЮЄ НАСИЛЬНИЦЬКІ ЗЛОЧИНИ.....	232
Кулик Л. М., Шульгіна М. А.	
ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВЧИНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ.....	234
Марченко О. А.	
РОЛЬ СЛІДЧОГО У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ЗАКОНОДАВЧІ ПРОГАЛИНИ.....	235
Меркулова В. О.	
ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗМІСТУ ТА СУТНОСТІ СИСТЕМНОГО МЕТОДУ ТАКОГО СТИМУЛЮЮЧОГО МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ІНСТИТУТУ, ЯК ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	237
Поліщук Д. Г.	
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ФАЛЬСИФІКАЦІЮ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ.....	239
Резніченко Г. С.	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ДО ЖІНОК, ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ, МОЖЛИВОСТІ ПРОЖИВАННЯ ЗА МЕЖАМИ ВИПРАВНОЇ КОЛОНІЇ.....	240
Романюк М. М.	
ТИПОЛОГІЯ ОСОБИ, ЗДАТНОЇ ВЧИНЯТИ СЕРІЙНІ ВБИВСТВА.....	242
Русавський В. О.	
ЩОДО КРИМІНАЛІЗАЦІЇ НАКЛЕПУ.....	244
Скиба В. Ю.	
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	245
Старинець Є. А.	
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ (ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ): ДЕЯКІ ЗАКОНОДАВЧІ ПРОБЛЕМИ.....	248
Топали Ю. В.	
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	249
Фархадов Р. В.	
ЗЛОЧИННІСТЬ 90-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ В УКРАЇНІ.....	251